

VARJUPAIGAPOLIITIKA

Euroopa Liidu varjupaigapoliitika eesmärk on tagada sobiv seisund ehk staatus rahvusvahelist kaitset vajavatele kolmandate riikide kodanikele ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine. Selleks püüab liit välja arendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi.

ÕIGUSLIK ALUS

- Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 67 lõige 2 ning artiklid 78 ja 80.
- Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 18.

EESMÄRGID

ELi eesmärk on töötada välja ühine varjupaiga-, täiendava kaitse ja ajutise kaitse poliitika, mis võimaldaks tagada kohase staatuse rahvusvahelist kaitset vajavatele kolmandate riikide kodanikele ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimise. Varjupaigapoliitika peab olema kooskõlas 28. juulil 1951 vastu võetud Genfi pagulasseisundi konventsiooniga ja selle 31. jaanuari 1967. aasta protokolliga. Euroopa Liidu toimimise lepingus ja põhiõiguste hartas ei ole „varjupaiga“ ja „pagulase“ määratlust, kummaski viidatakse aga selgelt Genfi konventsioonile ja selle protokollile.

SAAVUTUSED

A. Amsterdami ja Nice'i lepinguga seotud sammud

1993. aastal jõustunud Maastrichti lepinguga sai varjupaigaküsimustes tehtav koostöö, mis seni oli olnud valitsustevaheline, institutsioonilise raamistiku ELi tasandil. Selles raamistikus oli juhtiv roll nõukogul, kes pidi töösse kaasama komisjoni ja teavitama oma varjupaiga-algatustest ka parlamenti. Euroopa Liidu Kohtul puudus vajupaigaasjades pädevus.

1999. aastal jõustunud Amsterdami lepinguga said ELi institutsioonid uued volitused töötada välja varjupaigaküsimusi käsitlevaid õigusakte, kasutades selleks erilist institutsioonilist mehhanismi. Nimelt nähti ette viieaastane üleminekuperiood, mille vältel komisjonil ja liikmesriikidel oli jagatud algatusõigus ning nõukogu pidi pärast parlamendiga konsulteerimist otsuseid tegema ühehäälselt. Euroopa Kohtule anti jurisdiktsioon teatavate varjupaigaasjade üle. Amsterdami lepingu kohaselt võis nõukogu pärast seda üleminekuetappi otsustada tavapärase kaasotsustamismenetluse kasuks ja seega hakata otsuseid vastu võtma kvalifitseeritud häälteenamusega. Nõukogu tegi sellekohase otsuse 2004. aasta lõpus ja

kaasotsustamismenetlust (millest on nüüdseks saanud seadusandlik tavamenetlus) on kohaldatud alates 2005. aastast.

Tampere programmi vastuvõtmisega 1999. aasta oktoobris otsustas Euroopa Ülemkogu, et ühise Euroopa süsteemi rakendamine peaks toimuma kahes järjestikusel etapil. Kõigepealt tuli heaks kiita ühised miinimumnõuded ning pikemas perspektiivis kogu liidus kehtiv ühine kord ja ühetaoline seisund, mida varjupaiga saajate suhtes rakendada.

Aastatel 1999–2004, mida võib pidada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi esimeseks etapiks, võeti (1990. aasta riikide- ja valitsustevahelise Dublini konventsiooni asemel) kasutusele kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab varjupaigataotluse läbivaatamise eest, ning loodi ka varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmete säilitamise ja võrdlemise süsteem – Eurodaci andmebaas. Samuti määratleti ühised miinimumstandardid, mida liikmesriigid pidid varjupaigataotlejate vastuvõtmisel järgima, määrati kindlaks nõuded rahvusvahelise kaitse saajaks kvalifitseerumise ja antava kaitse olemuse kohta ning kehtestati pagulasseisundi andmise ja äravõtmise kord. Edasine õigusakt käsitles ajutise kaitse andmist inimeste massilise sissevoolu korral.

2004. aasta novembris vastuvõetud Haagi programmis nõuti, et teise etapi vahendid ja meetmed tuleb heaks kiita 2010. aasta lõpuks. Rõhutati, et ELi eesmärk on minna miinimumstandarditest kaugemale ja välja kujundada ühtne varjupaigamenetlus, mis hõlmaks kaitse saajatele ühiseid garantiisid ja ühetaolist seisundit. 2008. aastal vastuvõetud Euroopa sisserände- ja varjupaigapaktiga pikendati seda tähtaega 2012. aastani.

B. Lissaboni leping

2009. aasta detsembris jõustunud Lissaboni lepinguga olukord muutus, kuna varjupaigameetmetest, millega seoses olid kehtestatud miinimumnõuded, tuli välja arendada ühetaolist pagulasseisundit ja ühtlustatud menetlusi hõlmav ühine süsteem.

Ühine süsteem peab sisaldama järgmist:

- ühetaoline varjupaigaseisund;
- ühetaoline täiendava kaitse seisund;
- ühine ajutise kaitse süsteem;
- ühine kord ühetaolise varjupaigaseisundi või täiendava kaitse seisundi andmiseks ja äravõtmiseks;
- kriteeriumid ja mehhanismid, millega määratakse kindlaks, milline liikmesriik vastutab taotluse läbivaatamise eest;
- taotlejate vastuvõtmise tingimusi käsitlevad normid;
- partnerlus ja koostöö kolmandate riikidega.

Lissaboni lepingu jõustumisest alates juhendatakse varjupaiga- ja sisserändepoliitikas „solidaarsuse ning vastutuse, sealhulgas finantskoormuse liikmesriikide vahelise õiglase jagamise põhimõtetest“ (ELi toimimise lepingu artikkel 80). Vajaduse korral peaks ELi sellekohane tegevus hõlmama selle põhimõtte rakendamiseks vajalikke

meetmeid. Lissaboni lepinguga muudeti oluliselt ka varjupaigaküsimustes otsuste tegemise korda: standardmenetlusena võeti kasutusele kaasotsustamismenetlus. Peale selle parandati tunduvalt Euroopa Liidu Kohtu kohtujärelevalve korraldust. Eelotsusetaotlusi võivad nüüd esitada kõik liikmesriikide kohtud ja mitte üksnes viimase astme kohtud, nagu see oli varem. See on muutnud Euroopa Liidu Kohtu varjupaigapoliitika alase kohtupraktika tunduvalt kaalukamaks.

Euroopa Ülemkogul 10. detsembril 2009. aastal vastu võetud Stockholmi programmis aastateks 2010–2014 kinnitatakse pühendumist „eesmärgile luua kaitse ja solidaarsuse ühine ala, mis põhineb ühisel varjupaigamenetlusel ja rahvusvahelist kaitset saavate isikute ühtsel staatusel“. Programmis rõhutatakse eelkõige vajadust edendada kindlat solidaarsust nende liikmesriikidega, kes on erilise surve all, ja uue Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti tähtsust.

Ehkki komisjon esitas ettepanekud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teise etapi kohta juba 2008. ja 2009. aastal, kulgesid läbirääkimised visalt. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teine etapp kiideti heaks pärast Lissaboni lepingu jõustumist. Sellega kandus raskuspunkt miinimumstandarditelt ühisele varjupaigamenetlusele, mis põhineb ühetaolisel kaitseseisundil.

C. Tähtsamad kehtivad õigusaktid ja praegused reformikavad

2012. aasta jaanuaris jõustus vaid uuesti sõnastatud [miinimumnõuete direktiiv](#), teised uuesti sõnastatud õigusaktid ([Eurodaci määrus](#), [Dublini III määrus](#), [vastuvõtutingimuste direktiiv](#) ja [varjupaigamenetluste direktiiv](#)) jõustusid aga 2013. aasta juulis, mille tõttu nende ülevõtmine venis 2015. aasta juuli keskele – rändekriisi haripunkti. Juunis 2014 määras Euroopa Ülemkogu kindlaks seadusandliku ja operatiivtegevuse kavandamise [strateegilised suunised](#) vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala piires (ELi toimimise lepingu artikkel 68) eelseisvateks aastateks, lähtudes 2014. aasta märtsis avaldatud [komisjoni teatisest](#) ja toetudes Stockholmi programmiga saavutatud edule. Suunistes rõhutatakse, et Euroopa ühise varjupaigasüsteemi täielik ülevõtmine ja tõhus rakendamine on kindel prioriteet.

Võttes arvesse rändesurve tugevnemist alates 2014. aastast, avaldas komisjon 2015. aasta mais [Euroopa rände tegevuskava](#) (4.2.3.), milles pakuti välja mitmesuguseid meetmeid selle survega toimetulemiseks, sh esmase vastuvõtu süsteemi loomine Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (endine Frontex) ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol) osalusel, mis koostöös kõige suurema surve all olevate liikmesriikidega toimiks kohapeal, et saabuvad migrandid kiiresti tuvastada, registreerida ja neilt sõrmejäljed võtta. Esmase vastuvõtu süsteem peaks samuti aitama kaasa hädaolukorras ümberpaigutamise mehhanismide rakendamisele kokku 160 000 rahvusvahelist kaitset vajava inimese jaoks. Komisjon pakkus mehhanismid välja Itaalia ja Kreeka abistamiseks ning nõukogu võttis need vastu [14. ja 22. septembril 2015](#), olles eelnevalt konsulteerinud Euroopa Parlamendiga. Hiljem, 6. septembril 2017 [otsustas](#) ka Euroopa Liidu Kohus, et see otsus jääb jõusse. Ümberpaigutamise mehhanism on mõeldud ELi toimimise lepingu artiklis 80 sätestatud solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtte tegeliku rakendamise moodusena. Ümberpaigutatute arv on aga jäänud [oodatust tagasihoidlikumaks](#) ja ümberpaigutamine on toimunud väga aeglaselt.

Ümberpaigutatute arv on aga jäänud oodatust tagasihoidlikumaks ja ümberpaigutamine on toimunud väga aeglaselt. Sellekohased ettepanekute paketid esitati 2016. aasta mais ja juulis. Praegu on need arutusel parlamendis ja nõukogus. Seadusandlike algatuste eesmärk on Euroopa ühine varjupaigasüsteem paremaks muuta. Muu hulgas tehakse ettepanek hakata direktiivide asemel vastu võtma vahetult kohaldatavaid määrusi (välja arvatud vastuvõtutingimuste kohta, mida reguleeritaks endiselt direktiiviga ja rakendataks riigi õigusaktidega). Kavas on

- võtta meetmeid [varjupaigamenetluste](#) lihtsustamiseks, täpsustamiseks ja lühendamiseks, tagada varjupaigataotlejatele ühised garantiid ja kehtestada rangemad nõuded kuritarvituste vastu võitlemiseks, mh seada sisse ühine turvaliste päritoluriikide nimekiri, mille kohta oli algselt kavas vastu võtta [eraldi määrus](#). 25. aprillil 2018 võttis parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE) vastu [raporti](#), mis annab läbirääkimisvolitused;
- täpsustada, millised isikud saavad kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks (vt nn [miinimumnõuete direktiivi](#)), et saavutada heakskiidetud varjupaigataotlejate arvu ja kaitse vormide suurem ühtlustamine, mh seada rangemad piirangud taotlejate teisesele rändele ja kontrollida kohustuslikus korras ka tunnustatud pagulaste staatust. LIBE-komisjon võttis 15. juunil 2017 vastu [raporti](#). Parlament ja nõukogu jõudsid 2018. aasta keskel esialgsele kokkuleppele. Kahjuks ei saanud kokkulepe liikmesriikidelt piisavat toetust^[1];
- täpsustada [vastuvõtutingimusi](#), mille kõige vaieldavamad punktid on rahvusvahelise kaitse taotlejatele kohaldatav ooteaeg, enne kui neile võimaldatakse pääs tööturule, ja teiseks komisjoni karistav hoiak taotlejate suhtes, kui nad siirduvad teise liikmesriiki, kes ei ole pädev nende varjupaigataotlust menetlema. LIBE-komisjon võttis ettepaneku kohta vastu [raporti](#) 25. aprillil 2017. Täiskogu andis 17. mail 2018. aastal raportile heakskiidu. Sellest lähtuti institutsioonidevaheliste läbirääkimiste alustamisel. Parlament ja nõukogu jõudsid 2018. aasta keskel esialgsele kokkuleppele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu läbirääkimised veel kestavad;
- reformida [Dublini määrust](#), milles on sätestatud kriteeriumid rahvusvahelise kaitse taotluse menetlemise eest vastutava liikmesriigi määramiseks (üldiselt on see esimene liikmesriik, mille territooriumile taotleja siseneb). Ettepaneku kohaselt säilivad Dublini süsteemi olemasolevad kriteeriumid, neid täiendatakse aga korrigeeriva jaotusmehhanismiga, et leevendada ebaproportsionaalse rändesurve alla langenud liikmesriikide olukorda. [Komisjoni 2015. aasta septembris esitatud määruse eelnõu](#) kriisiolukorras ümberpaigutamise alalise mehhanismi loomise kohta seoses Dublini süsteemiga on praegu nõukogus ootel. Samalaadne lugu on varasema [Dublini määruse muutmise ettepanekuga](#), mis puudutab pädeva liikmesriigi määramist rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamiseks, kui taotluse on esitanud saatjata alaealine, kellel ei ole ELi liikmesriikide territooriumil sugulasi. See ettepanek on tagasi võetud ja selle sisu on paigutatud Dublini III määruse muutmise ettepanekusse. LIBE-komisjon võttis 19. oktoobril

[1]<https://www.consilium.europa.eu/media/37402/st15252-en18.pdf>

2017 vastu [raporti](#), mille parlamendi täiskogu kinnitas läbirääkimisvolitustena institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks;

- läbi vaadata [varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas Eurodac](#) eesmärgiga seda laiendada, nii et see hõlmaks nende kolmandate riikide kodanike isikuandmeid, kes ei taotlenud rahvusvahelist kaitset, kuid kes on leitud ebaseaduslikult ELis viibivat, ja lubada õiguskaitseasutustel andmebaasi kasutada, samuti võtta andmebaasi kuueaastaste ja sellest vanemate laste sõrmejäljed, et hõlbustada nende jälgimist ja perekondade taasühinemist. Täiskogu andis LIBE-komisjonile volituse alustada institutsioonidevahelisi läbirääkimisi seda ettepanekut käsitleva 30. mai 2017. aasta [raporti](#) alusel. Läbirääkimised nõukoguga algasid septembris 2017 ning parlament ja nõukogu saavutasid osalise esialgse kokkuleppe 2018. aasta juunis;
- kujundada Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet ümber täiemõduliseks [Euroopa Liidu Varjupaigaametiks](#) (EUAA), mille ülesanne oleks hõlbustada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimist, tagada varjupaigataotleste hindamise ühtlustamine kogu ELis ning kontrollida liidu õiguse operatiivset ja tehnilist rakendamist, aidates sealjuures ka liikmesriikidel oma eksperte koolitada. 8. detsembril 2016 võttis parlament ettepaneku kohta vastu [raporti](#) ja 2017. aasta juuni keskel saavutati nõukoguga ulatuslik esialgne kokkulepe. 2018. aasta septembris esitas komisjon [muudetud ettepaneku](#) EUAA tugevdamise kohta (töötajate arvu, töövahendite ja rahaliste vahendite suurendamine), tagamaks, et kõik liidu liikmesriigid saavad igal ajal arvestada ELi operatiivtoetusega;
- võtta vastu [liidu ümberasustamisraamistik](#), millega kehtestataks ELi ühised nõuded kolmandate riikide kodanike vastuvõtmiseks, mis hõlmaksid ka liikmesriikide ümberasustamismeetmete rahalist toetamist, ja millega täiendataks praegu käimasolevaid ajutisi mitmepoolseid ja riigisiseseid ümberasustamisprogramme. LIBE-komisjon võttis 12. oktoobril 2017 vastu seda ettepanekut käsitleva [raporti](#) ja sai volitused nõukoguga läbirääkimisteks;

Endiselt on jõus 2001. aastal vastuvõetud [direktiiv miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks](#) ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral, kuid seda ei ole seniajani rakendatud, isegi mitte rändekriisi haripunktis. Põhjus on tõenäoliselt direktiivis kasutatud terminite ähmasuses ja liikmesriikide vahelistes pingetes koormuse jagamise küsimustes, mis on ilmnunud nõukogus.

D. Välismõõde

ELi rände- ja varjupaigalase välispoliitika üldraamistik on esitatud [rände ja liikuvuse suhtes võetud üldises lähenemisviisis](#), mille komisjon 2011. aastal heaks kiitis. Selles on kindlaks määratud, kuidas EL korraldab oma poliitilisi dialooge ja koostööd ELi mittekuuluvate riikidega, ning see põhineb selgelt sõnastatud prioriteetidel. See seostub ELi üldise välistegevusega ja hõlmab arengukoostööd. Põhieesmärgid on paremini korraldada seaduslikku rännet, takistada ebaseaduslikku rännet ja selle vastu võidelda, maksimeerida rände ja liikuvuse arengumõju ning edendada rahvusvahelist kaitset.

2016. aasta märtsis saavutasid Euroopa Ülemkogu ja Türgi kokkuleppe, millega püütakse vähendada Türgi kaudu Euroopasse suunduvat ebaseaduslike migrantide voolu. [ELi ja Türgi avalduse](#) kohaselt toimetatakse Türki tagasi kõik uued ebaseaduslikud migrandid ja varjupaigataotlejad, kes tulevad Türgist Kreeka saartele ning kelle varjupaigataotlused on loetud vastuvõetamatuks. Iga Türki tagasi saadetud süürlase eest tuleb ELi ümber asustada teine süürlane. Türgi kodanike jaoks liberaliseeritakse ELi viisarežiimi ning Türgi pagulasrahastust makstakse Türgile 2018. aasta lõpuks välja kuus miljardit eurot. Komisjoni 2018. aasta mais avaldatud [eduaruandes Euroopa rände tegevuskava täitmise kohta](#) märgitakse, et ELi ja Türgi avaldusel on jätkuvalt oluline osa Vahemere piirkonna idaosas rändega seotud probleemide tulemuslikus lahendamises. Aruandes rõhutatakse siiski ka püsivaid puudusi, eelkõige varjupaigataotluste läbivaatamise aeglast tempot Kreekas, mis takistab inimeste Türki tagasisaatmist.

Kui vaadata ülemaailmset tasandit, siis 2016. aasta septembris võeti ÜRO Peaassambleel vastu [pagulasi ja migrante käsitlev New Yorgi deklaratsioon](#) – märgiline poliitiline deklaratsioon, millega osutatakse vajadusele parandada rahvusvahelise üldsuse reageerimist pagulaste ja migrantide suurtele liikumistele ning juhitakse tähelepanu olukordadele, kus pagulasprobleem jääb venima. Sellest tulenevalt on 2018. aastal kavas vastu võtta kaks üleilmset kokkulepet – üks pagulaste ja teine migrantide kohta. New Yorgi deklaratsioonis on esitatud pagulasküsimusega laiahaardelise tegelemise raamistik, milles nimetatakse konkreetseid meetmeid, mida on vaja rakendada, et leevendada survet vastuvõtivatele riikidele, parandada pagulaste iseseisvat toimetulekut, laiendada juurdepääsu kolmandate riikide lahendustele ning toetada päritoluriikides tingimusi, mis võimaldavad pagulaste ohutut ja väarikat tagasipöördumist. Osana 2016. aasta New Yorgi deklaratsiooni järelmeetmetest esitab ÜRO pagulaste ülemvolinik oma 2018. aasta aastaaruandes peaassambleele pagulasi käsitleva üleilmse kokkuleppe ettepaneku.

2018. aasta aprillis toimunud täiskogu istungil [märkis Euroopa Parlament, et EL ja selle liikmesriigid peavad endale võtma juhtrolli](#) üleilmsel tasandil käimasolevatel läbirääkimistel eespool nimetatud kahe kokkuleppe saavutamiseks, võttes eriti arvesse USA otsust nendelt läbirääkimistelt lahkuda

E. Varjupaigameetmete rahastamisvahendid

ELi eelarves on varjupaigavaldkonna peamine rahastamisvahend Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond. Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi assigneeringuid aastateks 2014–2020 suurendati 3,31 miljardilt eurolt 6,6 miljardile eurole. ELi järgmiseks pikaajaliseks eelarveks, aastateks 2021–2027, teeb komisjon ettepaneku suurendada uue Varjupaiga- ja Rändefondi kaudu rahastamist 51%, 10,4 miljardi euron, et muu hulgas tugevdada ja edasi arendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kõiki aspekte, sealhulgas välismõõdet. ELi teiste rahastamisvahendite kaudu, nagu Euroopa Sotsiaalfond (ESF, [2.3.2](#)), Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks (FEAD, [2.3.9](#)) ja Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF, [3.1.2](#)), eraldatakse samuti rahalisi vahendeid, mis lähevad valdavalt pagulaste ja migrantide integreerimise toetamiseks, kuigi selleks otstarbeks eraldatud vahendite osakaalu eelarveridadel eraldi ei arvestata ja seetõttu ei ole see täpselt teada.

Samuti on algselt aastateks 2014–2020 kavandatud eraldi Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametile, tulevasele Euroopa Varjupaigaametile, suurenenud 109 miljonilt eurolt 456 miljoni euron. Selleks et olla edaspidi valmis andma varjupaigamenetlustes täiemahulist operatiivtuge, on komisjoni ettepaneku kohaselt eelarve aastateks 2021–2027 1,25 miljardit eurot.

Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku, kuid ikkagi ELi eelarves on veel välismeetmete usaldusfondid, nagu ELi hädaolukorra usaldusfond Aafrika jaoks (1,8 miljardit eurot), mille kaudu abistatakse Aafrika riike rände haldamises ja piiride kontrollimisel, Süüria kriisile reageerimiseks loodud Euroopa Liidu piirkondlik usaldusfond (500 miljonit eurot) ja Türgi pagulasrahastu (kolm miljardit eurot aastateks 2016–2017 ja teist sama palju aastateks 2018–2019).

ELi eelarvest väljaspool on Euroopa Arengufond (EDF, 30,5 miljardit eurot, millest 2,2 miljardit eurot on makstud Aafrika hädaolukorra usaldusfondile), mis on suunatud vaesuse kaotamisele ja kestliku arengu tegevuskava (aastani 2030) eesmärkide saavutamisele, kuid mida viimastel aastatel on üha enam kasutatud rändeprobleemidele reageerimiseks.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa Parlament on alati kindlalt toetanud Euroopa ühist varjupaigasüsteemi kooskõlas liidu õiguslike kohustustega. Samuti on Euroopa Parlament nõudnud ebaseadusliku rände vähendamist ja haavatavate elanikerühmade kaitset.

Euroopa Parlamendi [12. aprilli 2016. aasta resolutsioonis](#) olukorra kohta Vahemerel ja vajaduse kohta töötada välja ELi terviklik rändekäsitlus antakse ülevaade parlamendi peamistest seisukohtadest ja muredest varjupaigaküsimustes.

Parlament on nõudnud, et menetlused oleksid usaldusväärsed ja erapooletud, et neid rakendataks tõhusalt ja et need rajaneksid tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttel. Parlament on rõhutanud vajadust vältida kaitsetaseme ja vastuvõtu kvaliteedi langemist ning tagada ELi välispiiridel asuvate liikmesriikide koormuse õiglasem jaotamine. Parlament on kutsunud liikmesriike üles kasutama olemasolevaid võimalusi humanitaarviisade andmiseks. Parlament on seisukohal, et rahvusvahelist kaitset taotlevad isikud peaksid saama igas konsulaadis või suursaatkonnas taotleda Euroopa humanitaarviisat, ning nõuab seetõttu liidu viisaeeskirja muutmist.

Parlamendi hinnangul on vaja edasisi samme, et tagada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kujunemine tõeliselt ühtseks süsteemiks. Vajalik on selle rakendamist terviklikult hinnata. Parlament on märkinud, et tähtis on, et liikmesriigid tunnustaksid vastastikku mitte ainult negatiivseid, vaid ka positiivseid varjupaigaotsuseid.

Parlament on rõhutanud, et inimeste kinnipidamine peaks olema võimalik ainult väga selgelt määratletud erandlikel asjaoludel ja sellega peaks kaasnema õigus pöörduda kohtu poole. Parlament on toetanud Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti loomist.

Mis puudutab suhteid kolmandate riikidega vastavalt [rände ja liikuvuse suhtes võetud üldisele lähenemisviisile](#), siis sellega seoses on parlament nõudnud suutlikkuse suurendamise meetmete ja ümberasustamismeetmete tõhustamist koos nende

kolmandate riikidega, kus asuvad suured pagulaste kogukonnad. Parlament on seisukohal, et koostöös kolmandate riikidega tuleb keskenduda Euroopasse suunduva ebaseadusliku rände voogude algpõhjustele.

Parlamendil on ka õigus esitada Euroopa Liidu Kohtule tühistamishagi. Seda vahendit kasutati edukalt [Euroopa Liidu Kohtu 6. mai 2008. aasta otsuses](#), et muuta kehtetuks sätted nende kolmandate riikide ühise nimekirja vastuvõtmise tingimuste kohta, mida käsitatakse turvaliste päritoluriikidena ja turvaliste Euroopa kolmandate riikidena nõukogu direktiivi 2005/85/EÜ kohaselt.

Lisateave selle teema kohta:

- [Migratsioon Euroopas](#)
- [Rändekriis Euroopas](#)
- [ELi sisserändepoliitika](#)

Ina Sokolska
05/2019

